

Monografia:

EDUCACIÓ I TELEMÀTICA

Coordinadors: Miquel Àngel Agualeles i Begoña Gros

Presentació

Miquel Àngel Agualeles i Begoña Gros*

Com a xarxa de xarxes, Internet, que va néixer de la convergència del desenvolupament de la informàtica i de les telecomunicacions, és un nou mitjà de comunicació que, en fer possible nous mitjans d'expressió i de comunicació entre els pobles per al seu coneixement mutu, permet crear grups o comunitats globals de manera instantània. Tot i que la seva utilització en educació encara és escassa, s'intueix com una eina de grans possibilitats i canvis. Per aquest motiu, ens ha semblat oportú dedicar una monografia a Internet i als temes que s'hi relacionen.

La referència a les telecomunicacions en l'àmbit educatiu ha augmentat notablement a causa, sobretot, de les expectatives que l'ús d'Internet ha despertat entre professionals, administradors, etc. El fenomen és recent, per aquest motiu el tipus de publicació se centra bé en la descripció de les possibilitats bé en l'anàlisi d'experiències concretes. La composició del número monogràfic *Educació i Telemàtica* es mou en aquesta línia. En aquest sentit, hem intentat recollir articles de reflexió juntament amb experiències concretes que s'estan portant a terme amb l'objectiu que el lector tingui una visió general de les possibilitats pedagògiques de l'ús de les xarxes de comunicació en l'àmbit educatiu.

* Miquel A. Agualeles és doctor en Pedagogia i professor titular del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la Divisió de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona. Coordinador de les aules d'informàtica de la Divisió de Ciències de l'Educació i director del màster «Telemàtica i documentació per a l'educació».

Adreça professional de l'autor: Universitat de Barcelona. Divisió de CCEE.

Departament de Teoria i Història de l'Educació. Seminari Interdisciplinari «Educació, Documentació i Comunicació». Pg. de la Vall d'Hebron, 171. 08035 Barcelona.

Secretaria :

Tel.(34+3) 403 50 27, 403 50 29. Fax : (34+3) 403 50 12

E-mail: thmaa04d@d5.ub.es

Begoña Gros Salvat és doctora en Pedagogia i professora titular del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la Universitat de Barcelona. S'ha dedicat principalment a l'estudi de la teoria cibernètica i sistèmica i ha desenvolupat recerques entorn de la influència de l'ús de les noves tecnologies en l'àmbit educatiu. Membre del consell editorial de la revista *Computers in Human Behaviour*. Ha publicat nombrosos articles a revistes nacionals i estrangeres. Entre les seves obres individuals i col·lectives destaquen: *Aprender mediante el ordenador* (1987); *Elements de les teories de l'aprenentatge per a l'estudi del procés educatiu* (1987); *Ser profesor. Palabras sobre la docencia universitaria* (1995); *Teorías cognitivas sobre la enseñanza y el aprendizaje* (1995); *Diseños y programas educativos. Pautas pedagógicas para la producción de software* (1997).

Adreça professional: Departament de Teoria i Història de l'Educació. Campus de la Vall d'Hebron, Passeig de la Vall d'Hebron, 171. 08035 Barcelona.

E-mail: thbgs01d@ds.ub.es

La monografia s'inicia amb l'article del professor Cleborne Maddux, qui fa una anàlisi dels límits i de les possibilitats de l'ús d'Internet a les escoles. Aquesta aportació serveix per situar el tema i, a partir d'ella, els articles que componen aquest número s'organitzen en base a dues temàtiques: la telemàtica en l'ensenyament i les xarxes telemàtiques per a la docència i la recerca universitàries.

En l'apartat sobre la telemàtica en l'ensenyament, es recullen set articles dedicats a l'ús de la telemàtica en l'ensenyament primari i secundari:

Neus Lorenzo i Elena Noguera presenten les experiències que s'estan portant a terme des de la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya, creada pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Miquel Colomer descriu la història de Pangea, una xarxa creada per facilitar la comunicació entre els professionals de l'ensenyament i els membres de les ONG.

Jack Hassard analitza l'ús de les telecomunicacions en l'aprenentatge cooperatiu a través del Global Thinking Project.

Narcís Vives descriu la xarxa I*EARN, xarxa telemàtica educativa internacional que reuneix, en aquest moment, més d'un miler d'escoles i d'organitzacions juvenils de 30 països diferents.

Ana Piñero i Ramón Barlam ens expliquen com es viu des de l'escola la participació activa en les xarxes telemàtiques.

Joana Vidal centra el seu treball en l'ús de les telecomunicacions per a l'aprenentatge de llengües, concretament el del francès.

Benita Compostela acaba aquest primer apartat amb una reflexió sobre com l'ús d'Internet en l'ensenyament pot servir per al coneixement social d'altres cultures.

Al segon apartat, que tracta de les xarxes telemàtiques per a la docència i la recerca universitàries, recollim un conjunt d'articles que se centren en l'ús de les telecomunicacions en l'àmbit universitari. S'inicia amb un article de Begoña Gros sobre les possibilitats de l'ús d'Internet en el món universitari que es complementa amb un seguit d'aportacions en què es descriuen projectes d'investigació desenvolupats o en curs entorn de l'ús de les xarxes telemàtiques per a la docència i la recerca universitàries.

Antonio Bartolomé i el seu equip descriuen l'estat de les investi-

gacions que porta a terme el grup I+D del Departament de Didàctica i Organització Educativa de la Universitat de Barcelona.

Àngels Martínez i Mariona Grané donen notícia sobre el projecte GRIMM, nascut l'any 1994, que vol potenciar el paper de l'ordinador a l'educació infantil.

Juana Sancho i el seu equip descriuen el projecte REM (Reseau d'Enseignement Multimedia), que se situa dins del IV Programa Marc de la Unió Europea.

Antoni Sans i Albert Boada descriuen la situació actual en què es troba el projecte REDINET, una xarxa de bases documentals automatitzades que inclou la documentació produïda en l'àmbit de les ciències de l'educació en l'Estat espanyol.

Acabem aquesta monografia amb la recopilació portada a terme per Miquel Àngel Agualeles sobre eines i recursos que inclou un glosari de termes d'Internet, una guia de lectures i bibliografia.

S'ha procurat -en la mesura de les nostres possibilitats- donar la paraula al major nombre de professionals de l'àmbit de la telemàtica i l'educació, en un intent, no certament freqüent, de plegar un ampli ventall d'opinions i perspectives.

Tanmateix, abans de cloure aquesta presentació, manifestem, de manera expressa, les dificultats sorgides a l'hora de cercar i de localitzar les paraules clau corresponents a cadascun dels treballs que aquí es presenten. Com és sabut, la revista *Temps d'Educació* es guia pel Thesaurus Català d'Educació, aparegut l'any 1992, obra remarcable i molt útil per a la construcció de bases de dades documentals. Amb tot, i atesa la velocitat en què es produeixen les innovacions en el camp de les xarxes de la comunicació i de la telemàtica educativa, es detecten alguns buits que de ben segur seran solucionats en una necessària actualització del nostre tesaurus. D'aquí probablement que els lectors trobin alguna mancança o incidència que, en qualsevol cas, és deguda a les limitacions pròpies de l'esmentat tesaurus.

Que tot plegat serveixi per aprofundir en la tasca inacabable de cercar nous rumbos per a les ciències de l'educació.